

СТ А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Велислава Чавдарова

относно: защита на дисертационен труд

на РЕВИТАЛ ЗЕРБИБ

тема:

**Влияние на майчинството върху възприятието за благополучие на
майки на деца от 0 до 3 г. от Израел**

научни ръководители:

Проф. д.п.с.н. Галя Герчева

Доц. д-р Ваня Христова

**Професионално направление 3.2. Психология, докторска програма
Педагогическа и възрастова психология**

**Актуалност и значимост на разглеждания в дисертацията
проблем:**

Актуалността на изследването е продиктувана от необходимостта да се насърчи благополучието на майките в Израел за отглеждане на поколение от здрави по дух и тяло деца в настоящето, което поражда множество нови предизвикателства, с които майките трябва да се справят всеки ден. Изследванията по темата днес са иновативни в Израел, тъй като поставят насърчават осведомеността и необходимостта да се инвестира в майките, да се намерят механизми да им се помогне да се справят по-добре с предизвикателствата, с които се сблъскват, за да се подобри оптималното им родителско функциониране, което е много важно, особено през първите три години от живота на детето.

Данни за кандидата

Биографичната справка свидетелства за последователност в стремежа за надграждане на компетенциите в областта на психологичната теория и практика, главно по отношение на децата и родителите изобщо, и в частност във връзка с моделите на позитивно родителство и майчинство.

Авторът на дисертационния труд е докторант на самостоятелна подготовка към Катедра "Психология" при факултет Социални, стопански и компютърни науки на ВСУ „Черноризец Храбър“. Работи, като педагогически съветник, регионален инструктор по образователно-терапевтична дейност в направление "Младежко развитие - образование на деца и младежи в риск" към Министерството на образованието и Израелската асоциация на обществените центрове, както и научен сътрудник в Академичния колеж на Израел.

Приемам, че изпълнението на посочените дейности има значение за оформянето на изследователския замисъл на този труд, което е белег за натрупан професионален опит и експертност в областта.

Данни за докторантурата

Кандидатът се е обучавал в самостоятелна форма на ДП „Педагогическа и възрастова психология“ като успешно е изпълнил всички дейности, заложи в учебния план. От проверката на наукометрията съм убедена, че Ревитал покрива индивидуалните наукометрични показатели за придобиване на съответната степен, тъй като с постигнатия брой точки 80 отговаря на минималните национални и допълнителни университетски изисквания. Констатирам, че депозираната документация е изрядна и отговаряща на всички критерии по смисъла на формалните изисквания за провеждане на настоящата защита.

Общо описание на дисертацията и автореферата

Дисертационният труд е в обем от 127 страници и съдържа няколко глави, списък на използваната литература и четири приложения. Текстът съдържа 6 таблици и 3 фигури. Списъкът с литературни източници се състои от 128 заглавия на английски и интернет източници.

Опирайки се върху факта, че Израел е страната с най-висока раждаемост и изискванията на обществото към майката днес се увеличават, авторът убедително описва социалната картина, по отношение на която компенсациите и оказването на помощ за майката, отглеждаща

децата си, не се е увеличила пропорционално, поради което нейното благополучие е намалено. По същество държавата Израел насърчава раждането на деца в по-висока степен в сравнение със страните от ОИСР, но се намира в дъното на таблицата по отношение на инвестиране в майките и техните деца. По-голямата част от научните изследвания в Израел са насочени към насърчаване на развитието и здравето на детето чрез множество програми за интервенция, които инвестират в детето и в предоставянето на инструменти за неговото отглеждане от родителите. *Най-съществената ценност на настоящото научно изследване се състои в това, че то се фокусира върху същността на проблема, насочен към майката и необходимостта от предоставяне на отговор за напредъка на нейното благополучие, което от своя страна ще повлияе на оптималното функциониране на психическото и физическото здраве на децата.*

Библиографската справка указва ползването на редица специализирани източника на английски език, между които 4 интернет ресурса. Преценявам теоретичната база на разработката като адекватна на проблематиката, актуална и академична по характер.

Що се отнася до становището ми за предоставения **Автореферат**, то той е с оптимален обем, структуриран е съобразно композиционната организация на изследването и адекватно представя основните му тези, обобщения и изводи. Съобразно стандарта, включва и Списък на приносите и публикациите на кандидата.

Съдържателен анализ и научни приноси

Този дисертационен труд е теоретико-приложно изследване, което представя **особено задълбочено разбиране** на социално-икономическата ситуация и оптималната грижа за себе си като значими ресурси, които влияят върху благополучието на майката и са от съществено значение за нейното насърчаване. На свой ред благополучието на майката оказва влияние върху нейното функциониране и качеството на грижите за детето.

Основната цел на дисертационното изследване е да се проучат променливите, които влияят върху психичното благополучие и функциониране на майката в Израел и които са от решаващо значение за психическото и физическото здраве на детето. За да постигне тази изследователска цел е направен преглед на обширните теоретични знания по темата за майчинството през XXI век, неговите предизвикателства и по-

специално връзката и значението на майчината грижа за физическото и психическото развитие на детето през първите години от живота му и дългосрочните ефекти, произтичащи от нея. Представени са различни теории, които разглеждат благополучието, връзката между благополучието и родителското функциониране, както и факторите за икономическото положение и грижата за себе си, които им влияят. Прегледът на литературата и изучаването на различните теоретични контексти акцентират върху значимите променливи, свързани с разглеждането на изследователската цел, като съответно са формулирани изследователските хипотези и е конструиран изследователският модел.

Считам, че този факт генерира **автентичност на изложението**, придавайки му **действително реалистична научна и практико-приложна стойност**.

Целта, задачите и водещата хипотеза на дисертационния труд са ясно указани и добре формулирани.

Теоретичната концептуализация е структурирана в 6 основни глави. Първата и втората са с изследователски фокус върху статута на понятието „благополучие“. Дебатите около дефинитивните параметри на ключовата величина „благополучие“ са адекватно проследени. Добре е изяснена и семантиката на сродните, допълнителните и пояснителни понятия като лични качества, родителска менталност, семейни роли и т.н.

Фокусът в третата основна глава е върху методологията на проведеното изследване, резултатите от което се коментират в четвърта, пета и шеста глава.

Въпреки че в констатациите ми дотук открих значението на редица положителни характеристики, в обобщение и синтезиран вид ще изведа главните приноси полета на този дисертационен труд:

1. Задълбочен е обяснителният потенциал на психичното благополучие на майката, приет, анализиран и обяснен като детерминиращ психичното здраве на децата фактор.
2. Разработена е комплексна феноменология на майчиното функциониране като резултат от осъществената многоаспектна интерпретация на утвърдени психологични теории за социално-

психологичното развитие на детето в хода на съответния възрастов етап.

3. Не само теоретично, но и емпирично е доказана взаимовръзката между прилагането на различни методи на лечение и превенция на следродилната депресия като необходима гаранция за благополучието на майката.
4. Доказана е необходимостта разглежданата проблематика да бъде изучавана, като част от академичната програма в областта на ранното детство и в областта на обучението на родителите.
5. Емпиричният изследователски дизайн на посочената взаимовръзка е не само релевантен на теоретичната концептуализация, но и креативно изграден. В този аспект работата на Ревитал обогатява теоретико-методологичните и практико-приложните научни разработки в областите на възрастовата и педагогическата психология.
6. Адмирации за **точно назованите проблеми** в изводните тези, както и за **реалистично дадените препоръки** към съответните институции в държавата да преосмислят и разпределят точно ресурсите, както и да предоставят финансовата помощ, необходима на майките при отглеждането на техните деца.

По отношение на езика и авторовия стил на изложение считам, че публикуваните текстове, както и този на дисертацията, са понятийно адекватни, логично структурирани и лесно четивни. Убедена съм, че популяризирането им извън академичните среди би завишило психолого-педагогическата образованост и възпитателната компетентност на широк кръг родители.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ, декларирам положителен вот относно научната практико-приложна стойност и оригинален принос на дисертационния труд **„Влияние на майчинството върху възприятието за благополучие на майки на деца от 0 до 3 г. от Израел“** и убедено ще гласувам ЗА за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ в Професионално направление 3.2. Психология, Научна специалност Педагогическа и възрастова психология на Ревитал Зербиб.

14. 07. 2024 г.

проф. д-р Велислава Чавдарова

В.Търново

/...../

